

Skipulagsstofnun
b/t Jakob Gunnarsson
Borgartún 7b
105 Reykjavík

Reykjavík, 21. september 2020
UST202008-249/R.K.
08.14.00

Efni: Mat á umhverfisáhrifum – Frummatsskýrsla móttöku- brennslu- og orkunýtingarstöðvar úrgangsefna í Vestmannaeyjum

Vísað er til erindis Skipulagsstofnunar dags. 24. ágúst sl. þar sem óskað er umsagnar Umhverfisstofnunar um ofangreinda framkvæmd.

Framkvæmdarlýsing

Vestmannaeyjabær (hér eftir rekstraraðili) áformar að reisa og starfrækja móttöku-, brennslu- og orkunýtingarstöð úrgangsefna í Vestmannaeyjum sem annar allt að 4.000-4.500 tonnum af úrgangi í brennslu árleg. Umhverfisstofnun bendir á að skýra ætti umfjöllun um áformað umfang úrgangs í brennslu í matsskýrslu framkvæmdar því í frummatsskýrslu er bæði talað um 4.000 tonn á ári og 4.500 tonn á ári. Umhverfisstofnun bendir á að umfangið þarf einnig að vera skýrt í umsókn um starfsleyfi starfseminnar og í samræmi við matsskýrslu framkvæmdar.

Framkvæmdarsvæðið er austan við þéttbýlið í Heimaey við Eldfellsveg í Kirkjubæjarhrauni. Frá húsnæði brennslustöðvar að næsta íbúðarhúsi eru 240 metrar. Svæðið liggur í lægð í hrauninu og er einnig falið með mönum. Áætlað er að stækka lóðina í 3,8 ha í nýju skipulagi (38.217 m²). Gert er ráð fyrir möguleika þess að bygging brennslustöðvarinnar geti stækkað um 15 m til norðurs ef þörf krefur síðar. Fram kemur í frummatsskýrslu að ekkert deiliskipulag er fyrir svæðið en að ný tillaga að deiliskipulagi verði kynnt samhliða frummatsskýrslu.

Nýta á varmaorkuna, í samvinnu við HS veitur, sem verður til við brennslu úrgangsins til húshitunar. Tekið er fram að sala á varmaorkunni er ekki forsenda fyrir rekstrinum. Miðað er við að brennsluofninn verði búinn 2.000 kW varmaskipti og að nýtingin verði um 1.800 kW. Umhverfisstofnun telur skynsamlega leið að nýta orkuna við brennslu úrgangs í Vestmannaeyjum.

Fram kemur í frummatsskýrslu að á svæðinu verði móttökustöð úrgangs, flokkun og geymsla auk brennslustöðvar. Áætlað er að brenna í stöðinni litað timbur og blandaðan

úrgang bæði frá almenningi og fyrirtækjum sem áður var flutt til urðunar í Álfsnesi á vegum SORPU bs. Einnig er haldið opnum þeim möguleika að brenna flokkað plast í stað þess að senda það erlendis til brennslu og orkuvinnslu.

Tekið er á móti öðrum úrgangi á rekstrarasvæðinu og hann flokkaður og geymdur til frekari meðhöndlunar og flutnings frá Vestmannaeyjum líkt og sjá má í tölfu 3.2 í frummatsskýrslu. Sá úrgangur sem tekið er á móti við Eldfellsveg en er síðar sendur úr eyjum er; veiðarfæri, plast, pappi, málmar, hjólbarðar, raftæki, heimilistæki og spilliefni. Engin sóttmengaður úrgangur kemur inn á stöðina né sláturuúrgangur þar sem ekkert sláturhús er í sveitarfélaginu skv. frummatsskýrslu. Gert er ráð fyrir að keyrslutíminn brennslustöðvarinnar verði sjö vikur í senn en þess á milli verði ofninn ekki virkur á meðan farið er yfir og viðhaldi sinnt á búnað. Á meðan verður úrgangi safnað upp á lóðinni nægilega lengi svo hægt sé að keyra ofninn á hámarksafköstum þegar brennsla er hafin á ný. Þar af leiðandi er gert ráð fyrir að brennslan sé starfrækt í um níu mánuði á ári.

Fram kemur að ómengaður lífrænn úrgangur og ólitað timbur fer í moltugerð í aðstöðu á lóðinni. Er þetta óbreytt ástand þar sem Kubbur ehf. hefur starfsleyfi frá Heilbrigðiseftirliti Suðurlands sem nær yfir jarðgerð eða moltugerð. Umhverfisstofnun bendir á að í kafla 3.2.3 kemur fram að gildandi starfsleyfi félagsins Kubbur ehf. sé einnig fyrir og landmótun með óvirkum úrgangi á viðurkenndu landmótunarsvæði. Stofnunin bendir á að Vestmannaeyjabær er starfsleyfishafi fyrir landmótun í Bústaðargryfju en ekki Kubbur ehf. og þetta ætti að vera leiðrétt og útskýrt í matsskýrslu framkvæmdar.

Auk þeirrar valkostgreiningu sem fjallað var um við val á staðsetningu brennslustöðvarinnar og uppbyggingu lóðar (stærðar mannvirkja og staðsetning aðkomu inn á svæðið) er einnig fjallað um valkosti hvað varðar úrgangsmeðhöndlun í Vestmannaeyjabæ í kafla 3.4. Þar er fjallað um óbreytt ástand og flutning úrgangs upp á land til urðunar þar (núll-kostur), brennsla úrgangs (valin kostur), gerð gas- og jarðgerðarstöðvar í eyjum, urðun úrgangs í Vestmannaeyjum og að lokum að senda sorph til förgunar erlendis. Umhverfisstofnun gerir ekki athugasemd við þessa valkostgreiningu á úrgangsmeðhöndlun Vestmannaeyjabæjar.

Besta aðgengilega tækni (BAT)

Umhverfisstofnun bendir á að þann 12. nóvember 2019 voru gefnar úr niðurstöður bestu aðgengilegu tækni eða „*best available techniques (BAT) conclusions, under Directive 2010/75/EU of the European Parliament and of the Council, for waste incineration (notified under document C(2019) 7987)*“. Gerðin er í skoðun hjá EES-EFTA ríkjunum en hún mun ráða mestu um þær kröfur sem gerðar verða í starfsleyfi, sbr. 8. gr. reglugerðar nr. 550/2018 sem segir að útgefandi starfsleyfis skal taka mið af BAT-niðurstöðum við útfærslu starfsleyfisskilyrða og jafnframt hafa hliðsjón af BAT-niðurstöðum sem eru í vinnslu.

Mat á umhverfisáhrifum

Í frummatsskýrslu eru umhverfisáhrif framkvæmdar metin og er niðurstaðan sú að áhrifin eru óveruleg á alla umhverfisþætti nema samfélag og vatnafar þar sem áhrifin verða

jákvæð. Umhverfisstofnun tekur afstöðu til áhrifa á eftirfarandi umhverfisþætti; landslag, ásynd, fugla, gróðurfar, loftgæði, lykt, vatn, og hljóðvist auk þess að fjalla um starfsleyfi, vöktun með starfseminni og bestu aðgengilegu tækni.

Landslag, ásynd og jarðmyndanir

Fjallað er um þá valkosti sem skoðaðir voru við ákvörðun um staðsetningu móttöku og brennslustöðvarinnar í kafla 2.1 auk þess sem fjallað er um áhrif sem starfsemin kann að hafa á landslag og ásynd á valinni staðsetningu við Eldfellsveg í kafla 2.2. Manir sem takmarka ásynd svæðisins eru að vestan og norðan auk þess sem svæðið er grafið niður. Minniháttar rask verður við gerð nýrrar aðkomu til norð-austurs (sjá mynd 3.1) og eldri aðkomu sunnar verður lokað. Er þetta m.a. til að færa móttökusvæði í betra skjól til að forðast fok á gámasvæðinu. Við lokun gömlu aðkomunnar verður gengið frá svæðinu með landmótun. Umhverfisstofnun telur mikilvægt að vandað verði við frágang svæðisins og bendir á vefsíðuna www.namur.is þar sem finna má leiðbeiningar um frágang svæða eftir jarðrask. Ekki verður rask á óraskaðri hraunbreiðu suður af lóðinni, í átt að Eldfelli, vegna stækkunar svæðisins enda fellur það svæði undir 61. gr. náttúruverndarlaga nr. 60/2013 og er hverfisverndað í skipulagi.

Brennslustöðin verður sýnilegri með viðbót 4 m hás skorsteins en Umhverfisstofnun telur þau áhrif vera óveruleg auk þess sem skorsteinninn er nauðsynlegur partur af brennslustöðinni m.t.t. mengunarvarna og loftdreifingar.

Umhverfisstofnun tekur undir það sem fram kemur í frummatsskýrslu að vænlegasti kosturinn fyrir staðsetningu starfseminnar er á þegar röskuðu svæði við Eldfellsveg þar sem hægt er að nýta iðnaðarsvæðið og þau mannvirki sem fyrir eru frá starfsemi eldri brennslustöðvar. Stofnunin telur áhrif framkvæmdar á landslag, ásynd og jarðmyndanir vera óverulegar frá núverandi ástandi.

Lífriki á landi; gróðurfar og fuglar

Í kafla 5.2 frummatsskýrslu er fjallað um áhrif framkvæmdar á lífríki á landi, þ.e. gróðurfar og fugla.

Við athugun á gróðurfari var afmarkað 100 m breitt belti í kringum framkvæmdarsvæðið sem alls gerði 15,9 ha athugunarsvæði en úttektin var framkvæmd af plöntuvistfræðingi Náttúrufræðistofnunar Íslands (NÍ). Fram kemur í kafla 5.2.1 að engar vistgerðir á svæðinu hafa hátt verndargildi en tvær vistgerðir, eyðihraunvist (16% af athugunarsvæði) og blómgresisvist (1% af athugunarsvæði), eru á lista Bernarsamningsins. Hins vegar er eyðihraunvistin á því svæði þar sem hrauninu hefur þegar verið raskað en blómgresisvistin er utan lóðarinnar. Giljaflækja (*Vicia sepium*), planta á válista, fannst á vestanverðu athugunarsvæðinu beggja megin við Eldfellsveg en á litlu svæði.

Mat NÍ var að bein áhrif framkvæmdarinnar á einstaka vistgerðir innan lóðarmarka væri óveruleg. Umhverfisstofnun tekur undir þetta og telur áhrif framkvæmdar á gróðurfar, umfram það sem nú þegar hefur orðið, vera óveruleg.

Umfjöllun um áhrif framkvæmdar á fugla er í kafla 5.2.2 en úttektin á fuglalífi var gerð af Náttúrustofu Suðurlands. Fram kom að tegundir fugla sem sækja svæðið til

fæðuöflunar og flokkast í hættu á válista eru silfurmáfur (*Larus argentatus*), hvítmáfur (*Larus hyperboreus*) og hrafn (*Corvus corax*). Svartbakur (*Larus marinus*), snjótittlingur (*Plectrophenax nivalis*) og fálki (*Falco rusticolus islandicus*) sækja einnig svæðið að vetrarlagi. Talið er að fuglarnir sæki í athafnarsvæðið vegna þeirrar starfsemi sem þar fer fram en ekki kragann í kring. Framkvæmdir á athafnarsvæðinu mun ekki hafa áhrif á mikilvæg fuglasvæði að mati skýrsluhöfunda. Umhverfisstofnun tekur undir með frummatsskýrslu og telur áhrif framkvæmdar á fugla vera óveruleg frá núverandi starfsemi.

Jarðvegur og grunnástand díoxíns

Fjallað er um niðurstöðu sýnatöku á jarðvegi sem gefa upplýsingar um grunnástand svæðisins m.t.t. díoxíns í kafla 5.3. Niðurstöður fjögurra sýna úr jarðvegi og eitt úr mosa koma fram í töflu 5.4 og af þeim mældist eitt yfir viðmiðunarmörkum díoxíns í jarðvegi eða 9 ng/kg þar sem mörkin eru <5 ng/kg jarðvegs. Fram kemur að árið 2011 mældist sýni í svipaðri fjarlægð 24,5 ng/kg. Á sama stað og jarðvegssýni mældist yfir mörkum var tekið annað mosasýni og þar mældist díoxín 23 ng/kg en ekki eru til viðmiðunarmörk fyrir díoxín í mosa.

Díoxín myndast m.a. við bruna úrgangs og getur þannig losnað út í umhverfið. Hægt er að eyða díoxín í útblæstri frá brennslu með því að tryggja að afgasið sé nægilega lengi í nægilega háu hitastigi með nægu súrefni. Fram kemur í kafla 5.3 að gert sé ráð fyrir að í eftirbrennslurými brennsluofnsins verði við 1100°C og hægt verði að hækka hitann í 1400°C auk þess sem loftblásari tryggir nægt súrefnisflæði. Ef afgasið er í eftirbrennslurými við það hitastig í nægan tíma þá sundrast díoxín efnin auk annarra mengandi efna. Hins vegar getur díoxín myndast á ný ef afgasið kólnar. Díoxín bindast gjarnan rykögnum og er hægt að hreinsa það út í pokasíum áður en útblæstri er hleypt út um skorstein. Umhverfisstofnun telur að framangreindar mengunarvarnir í brennslustöð ættu að halda losun innan viðmiðunarmarka. Stofnunin setur kröfur í starfsleyfi og/eða vöktunaráætlun starfseminnar um mælingu á útblæstri auk vöktunar á magni díoxíns í jarðvegi í nálægð við brennslustöðina. Umhverfisstofnun tekur fram að losunarmörk díoxíns og furans fylgja BAT-niðurstöðum líkt og fjallað er um í BAT 30 og töflu 7.

Þessu tengt tekur stofnunin skýrt fram að ekki verða skilgreind þynningarsvæði í starfsleyfi starfseminnar þar sem mengun er heimilt að vera yfir umhverfismörkum.

Umhverfisstofnun bendir á villu í frummatsskýrslu þar sem segir í texta að sýni yfir mörkum sé nr. 7270 en fram kemur á mynd 5.20 að það er sýni 7271 enda er það nær brennslustöðinni.

Fram kemur að reiknað sé með 4.000 lítra olútanki á lóðinni fyrir brennsluna. Umhverfisstofnun minnir á að olúgeymar þurfa að uppfylla öll viðeigandi ákvæði reglugerðar nr. 884/2017 um varnir gegn olúmengun frá starfsemi í landi, með síðari breytingum. Þá telur stofnunin það æskilegt ef fram komi í matsskýrslu framkvæmdar hvort um sé að ræða húsageyma eða neyslugeyma eða hvoru tveggja skv. skilgreiningum reglugerðarinnar.

Umhverfisstofnun telur ekki líklegt að áhrif framkvæmdar á jarðveg verði umtalsverð ef að öllum mengunarvörnum er gætt. Stofnunin telur að bæta ætti umfjöllun og áætlanir um meðhöndlun botnösku ef hún uppfyllir ekki skilyrði fyrir óvirkan úrgang.

Botnaska

Við brennslu á 2.000 tonnum af úrgangi árlega verða til 150-200 tonn af botnösku til urðunar skv. frummatsskýrslu. Ekki er skýrt hvers vegna hér er tekið fram magn við brennslu á 2.000 tonnum í stað áætlana um bruna á 4.000-4.500 tonnum af úrgangi. En gera má því ráð fyrir um 400 tonnum af botnösku ef brennslustöðin sé fullnýtt.

Í frummatsskýrslu kafla 3.3.3 segir að við starfsemi fyrri brennslustöðvar var botnaskan notuð í landmótun í Búastaðagryfju. Heimilt er að nota óvirkan úrgang við landmótun í Búastaðagryfju en Umhverfisstofnun tekur fram að botnaskan úr fyrri brennslustöð náði ekki að uppfylla viðmið um óvirkan úrgang skv. lögum 55/2003 og var því ekki skilgreind sem slík. Umhverfisstofnun tekur undir það sem fram kemur í kafla 5.6.3 um að botnaskan skuli gangast undir prófun til þess að ákvarða hvort hún uppfylli viðmið fyrir óvirkan úrgang. Þá segir einnig að ef botnaskan uppfylli ekki staðla óvirks úrgangs þá verða gerðar ráðstafanir til að gera hana óvirka, til dæmis með því að blanda henni í sement eða malbik. Umhverfisstofnun bendir á að þó svo slík meðhöndlun hafi verið viðurkennd erlendis hefur hún ekki verið mikið nýtt á Íslandi.

Stofnunin telur að í matsskýrslu ætti einnig að fjalla um þann valkost að flytja botnöskuna til urðunar eða á móttökustað þar sem hún er meðhöndluð á viðurkenndan hátt eða gerð óvirk.

Í kafla 3.3.4 í frummatsskýrslu er vísað í drög að breytingartillögu laga nr. 55/2003 um meðhöndlun úrgangs þar sem sett er inn ný skilgreining fyrir fyllingu sem mögulega botnaskan gæti fallið undir og þ.a.l. verið nýtt í landmótun. Umhverfisstofnun bendir á að breyting á lögum um meðhöndlun úrgangs nr. 55/2003 hafa ekki verið samþykkt og því hafi skilgreiningin „fylling“ ekkert vægi. Ennfremur skv. endurskoðaðri þingmálaskrá frá apríl 2020 má sjá að breytingartillagan var tekin af dagskrá 30. mars sl. (4. liður)¹. Umhverfisstofnun telur því ótímabært að fjalla um nýjar skilgreiningar eða heimildir fyrir nýtingu botnösku fyrir þessa framkvæmd. Að mati stofnunarinnar er mikilvægt að í matsskýrslu framkvæmdar sé aðeins vísað í gildandi lög og reglur við meðhöndlun botnösku.

Loftgæði og lykt

Fjallað er um loftgæði og áhrif framkvæmdar á þau í frummatsskýrslu. Annars vegar er umfjöllun um áhrif starfsemi brennslustöðvarinnar á loftgæði og hreinsun útblásturs í kafla 5.3 auk áhrifa lyktarmengunar af óbrenndum og lífrænum úrgangi á lóðinni í kafla 5.5.1.

¹ https://www.stjornarradid.is/library/01--Frettatengt---myndir-og-skrar/FOR/Fylgiskjol-i-frett/Endursko%C3%B0u%C3%B0_%C3%BEingm%C3%A1laskr%C3%A1_apr%C3%ADl_2020_eftir%20r%C3%ADkisstj%C3%B3rnarfund%207.%20apr%C3%ADl.pdf skoðað 10. september 2020

Ráðgert er að hreinsa útblástur frá brennslunni með þurrhrensibúnaði (pokasíum) auk þess sem stýring verður á hita eftirbrennsluofns með sírita til þess að lágmarka mengunargildi. Ef upp koma þær aðstæður að stöðva þarf rekstur vegna ástands á hrensibúnaði er afgasið losað um neyðarskorstein fram hjá pokasíum á meðan brennslan er keyrð niður. Á brennsluhúsið verður settur upp 4 m hár skorsteinn. Umhverfisstofnun vekur athygli á hæð skorsteins og telur að 4 m vera í lægra lagi fyrir skorsteina úr starfsemi sem þessari. Skorsteinninn verður byggður á þak byggingarinnar sem er 9,9 m hátt við mæni og verður því losunin í tæplega 14 m hæð. Gert var loftdreifilíkan sem tók til greina; veðurmælingagögn, vindhraða, stefnu, hita, loftþrýsing, rakastig, landhæð. Niðurstaðan líkansins og útreikninga var að styrkur efna í andrúmslofti mun hvergi fara yfir viðmiðunarmörk. Stofnunin gerir ráð fyrir því að hæð skosteins og útblásturshraði hafi einnig legið til grundvallar við gerð loftdreifilíkansins. Stofnunin telur áhrif framkvæmdar á loftgæði m.t.t. loftmengunar vera óverulega og tekur því undir niðurstöðu frummatsskýrslu.

Fram kemur í frummatsskýrslu að ónæði sökum lyktar frá starfseminni yrði aðallega vegna geymslu á lífrænum úrgangi áður en hann er jarðgerður á lóðinni. Ekki er gert ráð fyrir lyktarmengun frá brennslunni og er loftdreifilíkanið því til stuðnings. Tekið er fram að engar kvartanir hafi borist frá íbúum eða öðrum vegna meðhöndlunar lífræns úrgangs á svæðinu og ekki sé áætlað að gera breytingar á meðhöndlun lífræns úrgangs frá því sem er í dag. Tekið verður á mótí blönduðum úrgangi inni í byggingu sorpbrennslustöðvarinnar á þeim tíma sem verið er að safna upp í brennsluna en skv. kafla 3.2.4 er hægt að geyma um 200 tonn af úrgangi í byggingunni.

Samkvæmt frummatsskýrslu eru gerðar ráðstafanir til að takmarka lykt frá starfseminni. Umhverfisstofnun telur að hættan af lyktarmengun frá starfseminni sé lítil umfram áhrif frá núverandi starfsemi. Stofnunin telur áhrif framkvæmdar á loftgæði m.t.t. lyktar vera óveruleg að því gefnu að hrensibúnaður brennslustöðvar verki sem skyldi og að úrgangur sé geymdur til lengri tíma innandyra þegar honum er safnað.

Vatnafar og frárennsli

Áhrif framkvæmdar á vatnafar á svæðinu er til umfjöllunar í kafla 5.4 í frummatsskýrslu. Fram kemur í frummatsskýrslu að á framkvæmdarsvæðinu er ekki votlendi og yfirleitt ekkert vatn á yfirboði líkt og almennt er raunin í Vestmannaeyjum þar sem hraunið er mjög lekt.

Í frummatsskýrslu er fjallað um fráveitukerfi í kafla 3.3.5. Fram kemur að frárennsli frá starfsmannaaðstöðu og móttökustöð skal leitt í sitt hvora rotþrónna. Umhverfisstofnun minnir á að allt skólþ frá starfsmannaaðstöðu skal uppfylla skilyrði reglugerðar nr. 798/1999 um fráveitur og skólþ. Þar kemur fram að til að uppfylla kröfu um tveggja þrepa hreinsun skal vera siturbeð auk rotþróar. Ekkert er fjallað um siturbeð í frummatsskýrslu og kallar Umhverfisstofnun eftir nánari umfjöllun um meðhöndlun skólþs af svæðinu og uppsetningu þeirra kerfa sem þarf til að uppfylla ákvæði reglugerðar. Þá ætti að mati stofnunarinnar að fjalla um í matsskýrslu framkvæmdar hvort notkun siturlagnar/grjótsvelga henti jarðvegi og grunnvatnsstöðu á svæðinu.

Fram kemur að regnvatn úr niðurföllum á lóð verður veitt í setþró og/eða viðeigandi síubúnað, sand- og olfuskilju. Þá er einnig miðað er við að fráveita frá húsum og plönum þar sem spilliefni eru meðhöndluð eða geymd verði í lokuðu kerfi. Ef grunur er á mengun frárennslisvatns skal framkvæma sérstakar efnamælingar fyrir losun.

Umhverfisstofnun gerir athugasemd við að í kafla 3.3.5 er talað um: „*Afall frá gólfum inni í húsi fer um olúgildirur*“ en stofnunin telur að það ætti að flokkast undir afrennsli úr húsinu og af plönum þar sem verið er að vinna að mengandi efni frekar en regnvatn af plönum og þökum þar sem ekki er verið að vinna með mengandi efni.

Hljóðvist

Fjallað er um áhrif framkvæmdar á hljóðvist svæðisins í kafla 5.5.2. Gerð var úttekt á útbreiðslu hljóðstigis út frá tækjabúnaði, landslagi og verðurfari. Niðurstöðurnar sýndu að og hæsta hljóðstig í næstu byggð var 20 dB(A) auk þess sem hæsta hljóðstig innan lóðar var 45 dB(A) sem hvor tveggja er vel undir mörkum reglugerðar nr. 724/2008 um hávaða. Stofnunin tekur undir því sem fram kemur í frummatsskýrslu um að áhrif framkvæmdar á hljóðvist vera óveruleg.

Vernd og vöktun

Í frummatsskýrslu er fjallað um vöktun í þeim köflum þar sem það á við, þ.e. í köflum um loftgæði, fráveitu og lykt frá starfsemi. Í kafla 5.6 er lögð fram tillaga að vöktunaráætlun starfseminnar líkt og skylt er í frummatsskýrslu skv. h-lið 3. tl. 2. mgr. 20. gr. reglugerðar nr. 660/2015 um mat á umhverfisáhrifum. Umhverfisstofnun gerir ekki athugasemd við þau drög að vöktunaráætlun enda byggist þau á vöktun starfsemi Kólku á Reykjanesi sem hefur starfsleyfi frá Umhverfisstofnun. Stofnunin telur umfjöllun um vöktun og eftirlit með starfsemi í frummatsskýrslu vera fullnægjandi.

Fram kemur í frummatsskýrslu að Vestmannaeyjar í heild sinni séu á tillögu NÍ að framkvæmdaráætlun náttúruminjaskrár (B-hluta) vegna mikilvægra varpstöðva sjófugla og fugla sem eingöngu er að finna við Vestmannaeyjar. Umhverfisstofnun tekur undir það sem fram kemur í frummatsskýrslu að framkvæmdin sé ekki líklega til að hafa áhrif á flokkun svæðisins á B-hluta þar sem engin af þeim sjófuglategundum nýta framkvæmdarsvæðið eða ættu að verða fyrir áhrifum af brennslustöðinni.

Starfsleyfi

Stofnunin vekur sérstaklega athygli á VI. viðauka reglugerðar nr. 550/2018 sem nefnist tæknileg ákvæði varðandi sorpbrennslustöðvar þar sem skilyrði slíkra stöðva eru útlistuð. Mikilvægt er að rekstraraðili geri grein fyrir þessum skilyrðum og hvernig skal uppfylla þau í umsókn um starfsleyfi til stofnunarinnar.

Fram kemur að rekstraraðili vinnur að öflun starfsleyfis hjá Umhverfisstofnun samhliða mati á umhverfisáhrifum en líkt og fram kemur í frummatsskýrslu þá er ekki mögulegt að klára þá kafla starfsleyfis sem snúa að mengunarvörnum og losun fyrr en mat á umhverfisáhrifum liggur fyrir með álit Skipulagsstofnunar. Umhverfisstofnun tekur fram að ekki hefur verið sótt um starfsleyfi fyrir starfsemi til stofnunarinnar. Málsmeðferð Umhverfisstofnunar á starfsleyfisveitingu er að jafnaði 240 dagar eða 8 mánuðir.

Umhverfisstofnun minnir á að með umsókn um starfsleyfi skal fylgja skýrsla um grunnástandi svæðis skv. 6. gr. reglugerðar nr. 550/2018 ef starfsemin fellur undir 15. gr. reglugerðarinnar. Þessu tengt bendir Umhverfisstofnun á leiðbeiningar framkvæmdastjórnar Evrópusambandsins um grunnástandsskýrslur varðandi losun frá iðnaði (nr. 2014/C 136/03).

Annað

Fram kemur í frummatsskýrslu í kafla 2.6: „*Engin svæðisáætlun um meðhöndlun úrgangs nær yfir Vestmannaeyjabæ en sveitarfélagið hefur ekki átt aðild að svæðisáætlunum fyrir Suðurland eða Suðausturland. Skýringin felst í sérstöðu Vestmannaeyja vegna staðsetningar og að sveitarfélagið er ekki aðili að stærra svæðisbundnu sorpsamlagi*“. Umhverfisstofnun bendir á að óháð sérstöðu Vestmannaeyja þá er sveitarfélaginu skylt að hafa svæðisáætlun líkt og segir í 6. gr. laga nr. 55/2003 um meðhöndlun úrgangs: „*Sveitarstjórn, ein eða fleiri í sameiningu, skal semja og staðfesta svæðisáætlun um meðhöndlun úrgangs sem gildir fyrir viðkomandi svæði til tólf ára í senn og skal sú áætlun fylgja stefnu um meðhöndlun úrgangs og stefnu um úrgangsförvarnir, sbr. 5. gr.*“. Stofnunin telur að sveitarfélagið þurfi að semja og staðfesta svæðisáætlun fyrir Vestmannaeyjabæ.

Umhverfisstofnun tekur fram þau atriði sem vert er að leiðrétta eða lagfæra í frummatsskýrslu líkt og misræmi í texta í kafla 2.1 þar sem segir annars vegar um efnistökusvæði E-1 á aðalskipulag: „*Þetta er eina efnistökusvæðið á skipulagi í Eyjum en þar er [...]*“ og hins vegar: „*[...] en þetta er annað tveggja efnistökusvæða á skipulagi í Eyjum*“. Einnig er vakin athygli á því að í frummatsskýrslu eru nefnd félögin Landssamband íslenskra útvegsmanna og Efnamóttakan hf. en þessi félög hafa skipt um nafn og/eða sameinast öðrum félögum og heita nú Samtök fyrirtækja í sjávarútvegi (SFS) og Terra Efnæyðing hf.

Niðurlag

Í ljósi stefnumörkunar stjórnvalda um að minnka urðun á Íslandi sem og draga úr þörf fyrir urðun eru áformin jákvæð leið til að meðhöndla og endurnýta úrgang í Vestmannaeyjum með orkuvinnslu til húshitunar. Stofnunin telur, með fullnægjandi reykhreinsivirki og öðrum mengunarvörnum, að uppsetning móttöku-, brennslu- og orkunýtingarstöð úrgangsefna í Vestmannaeyjum sé ekki líkleg til að valda umtalsverðum umhverfisáhrifum. Stofnunin tekur undir það sem fram kemur í frummatsskýrslu um að almennt sé framkvæmdarsvæðið mikið raskað og manngert svæði og eru nær öll áhrif framkvæmdar innan lóðarmarka móttöku- og brennslustöðvarinnar.

Til að draga saman telur Umhverfisstofnun eftirfarandi mætti betur fara í matsskýrslu framkvæmdar;

- Skýra hvort áætlað umfang starfseminnar sé 4.000 tonn af úrgangi á ári eða 4.500 tonn á ári.
- Leiðrétting á númeri sýnis díoxíns í jarðvegi sem mældist 9 ng/kg.
- Umfjöllun um mengunarvarnir olúgeyma á lóðinni og hvort um sé að ræða húsageyma eða neyslugeyma skv. skilgreiningum reglugerðarinnar.

- Meðhöndlun botnösku ef hún uppfyllir ekki skilyrði fyrir óvirkan úrgang og þann valmöguleika að flytja hana úr Vestmannaeyjum ef þess gerist þörf.
- Að aðeins sé vísun í gildandi lög og reglur við áætlanargerð um meðhöndlun úrgangs.
- Hvernig uppfylla skuli tveggja þrepa hreinsun skólps til að uppfylla kröfur reglugerðar.
- Umfjöllun um stöðu gerðar sér svæðisáætlunar um meðhöndlun úrgangs fyrir Vestmannaeyjabæ.
- Leiðrétting á nöfnum félaga sem taka við úrgangi frá Vestmannaeyjum.

Virðingarfyllst

Rakel Kristjánsdóttir
sérfræðingur

Sverrir Aðalsteinn Jónsson
teymisstjóri